

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM XÂY DỰNG VÀ PHÁT TRIỂN NHÂN CÁCH SINH VIÊN TRƯỜNG CAO ĐẲNG KINH TẾ- KỸ THUẬT, ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN QUA GIẢNG DẠY MÔN NHỮNG NGUYÊN LÝ CƠ BẢN CỦA CHỦ NGHĨA MÁC - LÊNIN

Lê Thị Ánh*, Hà Thị Thu Hằng

Trường Cao đẳng Kinh tế Kỹ thuật - ĐH Thái Nguyên

TÓM TẮT

Bài báo đề cập đến thực trạng nhân cách sinh viên trường Cao đẳng Kinh tế- Kỹ thuật, Đại học Thái Nguyên hiện nay và vai trò của môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác -Lênin đối với việc hình thành nhân cách sinh viên. Một số giải pháp nhằm xây dựng và phát triển nhân cách sinh viên trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật qua giảng dạy môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lênin

Từ khóa: Giải pháp, xây dựng và phát triển, nhân cách, Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lênin

Đặt vấn đề

Quá trình quốc tế hóa, toàn cầu hóa đã mang lại cho chúng ta nhiều cơ hội lớn để đưa đất nước thoát khỏi cuộc khủng hoảng kinh tế - xã hội và hòa vào dòng chảy của thời đại. Đồng thời nó cũng tạo điều kiện cho các cá nhân phát huy khả năng và thế mạnh của mình trong đó có lực lượng sinh viên. Có thể nói sinh viên là lớp người chịu nhiều ảnh hưởng tích cực cũng như tiêu cực của đời sống xã hội, của kinh tế thị trường và việc mở rộng hợp tác quốc tế. Điều đó đặt ra vấn đề làm thế nào để những người chủ nhân tương lai của đất nước định hướng đúng đắn những giá trị đạo đức để họ hoàn thành nhiệm vụ vai trò của mình trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ tổ quốc xã hội chủ nghĩa.

Thực trạng đạo đức, tư tưởng, lối sống của một bộ phận không nhỏ sinh viên có biểu hiện đáng lo ngại: nhận thức lệch chuẩn, mờ nhạt lý tưởng, thiếu hoài bão lập thân, lập nghiệp. Nhiều sinh viên đã sa ngã vào những tệ nạn xã hội, tiếp cận với những thông tin không lành mạnh, tình trạng vi phạm pháp luật, xuống cấp về đạo đức... đã và đang là tiếng chuông báo động đối với nền giáo dục nước ta. Vì vậy, việc xây dựng và phát triển nhân cách cho sinh viên là một trong những vấn đề được đặt ra hết sức cấp bách.

Quan niệm về nhân cách và các yếu tố ảnh hưởng đến sự phát triển nhân cách của sinh viên

Có nhiều định nghĩa khác nhau về nhân cách nhưng các tác giả đều nhấn mạnh đến tính xã hội của con người. Triết học Mác đã tiếp cận nhân cách như một quá trình mở rộng và đi sâu từ con người hiện thực, từ bản chất xã hội, quan hệ xã hội đến hệ thống các giá trị và chức năng xã hội của con người. Khái niệm nhân cách bao hàm phần xã hội, tâm lí của cá nhân với tư cách là thành viên của một xã hội nhất định, là chủ thể của các quan hệ người - người, của hoạt động có ý thức và giao lưu. Nhân cách là nội dung, trạng thái, tính chất, xu hướng bên trong riêng biệt của mỗi cá nhân. Mô hình nhân cách con người phát triển toàn diện bao gồm nhiều mặt, nhiều khía cạnh, song có thể khái quát thành ba mặt cơ bản: phẩm chất đạo đức, tri thức khoa học và năng lực nghề nghiệp, chuyên môn. Kết hợp ba nội dung giáo dục trên chính là hướng tới việc hình thành ba mặt cơ bản trong nhân cách con người phát triển toàn diện. Như vậy, nhân cách của con người là hệ thống các thái độ của mỗi người thể hiện ở mức độ phù hợp giữa thang giá trị và thước đo giá trị của người ấy với thang giá trị và thước đo giá trị của cộng đồng và xã hội; độ phù hợp càng cao thì nhân cách càng lớn.

* Tel: 098 4739734, Email: leanhtnguyen@gmail.com

Việc xây dựng và phát triển nhân cách sinh viên là một diễn biến phức tạp, nó bị chi phối bởi hàng loạt những yếu tố chủ quan và khách quan như: yếu tố sinh học, yếu tố môi trường, yếu tố hoạt động và yếu tố giáo dục. Các yếu tố này tác động qua lại lẫn nhau hình thành nên nhân cách của sinh viên. Chính vì vậy học tập môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lênin trong giai đoạn hiện nay cũng là một trong các nhân tố giúp các em phát triển nhân cách.

Vai trò xây dựng và phát triển nhân cách sinh viên trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật, Đại học Thái Nguyên qua giảng dạy môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lênin

Trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật là trường đào tạo sinh viên đa ngành đa cấp, nơi đào tạo ra nguồn nhân lực có chất lượng cao phục vụ cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Do đặc thù của trường là gồm nhiều ngành nghề đào tạo với nhiều trình độ khác nhau nên vấn đề xây dựng và phát triển nhân cách sinh viên trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật, Đại học Thái Nguyên qua giảng dạy môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lênin đạt được các kết quả:

Thứ nhất: môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin đã trang bị thế giới quan, phương pháp luận khoa học cho sinh viên trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật, Đại học Thái Nguyên

Sinh viên đã nhận thức được ý nghĩa học tập môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lênin là trang bị kiến thức cho nghề nghiệp tương lai, giúp sinh viên vận dụng kiến thức chuyên ngành để chủ động, tích cực trong giải quyết những vấn đề kinh tế, chính trị, văn hoá, xã hội theo đường lối, chính sách của Đảng...[1] Đây là một cơ sở tốt cho việc phát triển hứng thú học tập của các em. Tuy nhiên, vẫn còn bộ phận học sinh chưa thực sự kiên định trong quan điểm và niềm tin, chưa có khả năng đánh giá, nhận xét được những thuận lợi và hạn chế về vấn đề tài nguyên,

môi trường, dân số và trình độ phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Thứ hai: Môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lênin đã xây dựng nhân sinh quan cộng sản chủ nghĩa cho sinh viên trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật Thái Nguyên, Đại học Thái Nguyên

Môn học Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác Lênin đã góp phần từng bước xây dựng và bồi dưỡng nhân sinh quan cộng sản chủ nghĩa cho sinh viên thông qua việc trang bị cho họ những kiến thức cơ bản về lý luận cách mạng xã hội, về bản chất và chức năng của nhà nước, về con người và các quan hệ xã hội của con người, về giai cấp, dân tộc, về xu hướng phát triển tất yếu của xã hội... Đồng thời, từng bước xây dựng cho sinh viên cách nhìn, lối sống cũng như cách vận dụng những định hướng giá trị xã hội đã được nhận thức vào thực tiễn cuộc sống. Chẳng hạn, từ tri thức về những quy luật chung nhất của tự nhiên, xã hội và tư duy, cung cấp cho sinh viên một cách nhìn khoa học đối với hiện thực khách quan và khẳng định vai trò, vị trí của con người trong việc nhận thức và cải tạo thế giới. Sinh viên khi tiếp nhận những tri thức khoa học Mác - Lênin đã tìm kiếm được sức mạnh từ chính bản thân tri thức ấy để tự mình vươn lên, bồi dưỡng lý tưởng cộng sản, tin tưởng vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội. Nó giúp họ hiểu được mục đích cao nhất của con người là xây dựng một xã hội công bằng, dân chủ, văn minh. Do đó sinh viên tự nguyện, tự giác sống theo quan điểm sống của nhân sinh quan cộng sản chủ nghĩa như là một sự thôi thúc nội tâm. Sinh viên đã thấy trách nhiệm của mình trước cộng đồng, trước mọi người, với tinh thần: “Đâu cần sinh viên có, đâu khó có sinh viên”. Tuy nhiên, bên cạnh những sinh viên tích cực, vẫn còn một bộ phận sinh viên chưa sẵn sàng tham gia vào các hoạt động vì cuộc sống cộng đồng, họ xa rời với tập thể. Chính vì vậy cần phải giáo dục cho sinh viên tinh thần vì dân mà phục vụ, đến với dân là đến với trường học thứ hai của mình.

Thứ ba: Môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin góp phần trang bị những tri thức khoa học về kinh tế và chính trị - xã hội trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hoá cho sinh viên trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật, Đại học Thái Nguyên

Các giảng viên đã đưa ra các ví dụ thực tế nên đã giúp sinh viên hiểu rõ những phạm trù, khái niệm, quy luật kinh tế của nền sản xuất hàng hoá như: quy luật giá trị, quy luật cung - cầu, quy luật cạnh tranh. Qua đó sinh viên hiểu được tính tất yếu khách quan đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, phân biệt được sự khác nhau cơ bản giữa chế độ chủ nghĩa xã hội với các chế độ xã hội trước đó ở nước ta... Tuy nhiên, vấn đề xây dựng và phát triển nhân cách cho sinh viên thông qua giảng dạy phần kinh tế chính trị Mác - Lênin còn bộc lộ hạn chế. Biểu hiện là khả năng phân tích, đánh giá của các em về những vấn đề kinh tế còn mang tính chủ quan, cảm tính. Có những sinh viên không hình thành được thế giới quan khoa học về kinh tế, chưa thực sự tin tưởng vào đường lối, chủ trương của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước. Điều này ảnh hưởng trực tiếp đến việc kiến tạo phẩm chất con người mới phù hợp với môi trường kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa trong sự nghiệp đổi mới của đất nước.

Thứ tư: Môn học Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác Lênin góp phần xây dựng lý tưởng cộng sản cho các thế hệ sinh viên Việt Nam nói chung và sinh viên trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật nói riêng.

Lý tưởng giữ vai trò quan trọng trong quá trình hình thành nhân cách sinh viên, vì lý tưởng là mục đích cao nhất, đẹp nhất, tạo ra nghị lực giúp con người vượt qua mọi thách thức đạt đến mục tiêu đề ra. Sinh viên khi tiếp nhận những tri thức khoa học Mác - Lênin đã tìm kiếm được sức mạnh từ chính bản thân tri thức ấy để tự mình vươn lên, bồi dưỡng lý tưởng cộng sản, tin tưởng vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội. Có niềm tin, có hoài bão, sinh viên tất có ý chí thực hiện lý tưởng.

Sinh viên đã tuân thủ các quy định của pháp luật về quyền và nghĩa vụ của học sinh trong nhà trường, trong các hoạt động xã hội. Biết tìm cách “tự kiểm soát mình để không bị lôi kéo vào các tệ nạn xã hội”. Các em tự giác, chủ động tích cực tham gia các phong trào như: tự quản, tự phòng, tự bảo vệ; an toàn trường học, xây dựng nhà trường trong sạch, không có tệ nạn xã hội. Nhiều em tích cực xây dựng ý thức sống tôn trọng pháp luật, ủng hộ những hành vi thực hiện đúng pháp luật và phê phán những hành vi làm trái quy định của pháp luật, góp phần quan trọng vào giữ gìn xã hội ổn định, phát triển bền vững. Tuy nhiên, vẫn còn hiện tượng sinh viên không xác định được mục đích học tập nên thường xuyên bỏ học vì bị cuốn hút vào các trò chơi điện tử dẫn đến kết quả học tập và tu dưỡng đạo đức giảm sút, ảnh hưởng đến chất lượng xếp loại học lực và hạnh kiểm chung. Thậm chí có nhiều em do nhu cầu muốn được khẳng định, nhận thức nông cạn muốn làm “đàn anh”, “đàn chị”, muốn nổi trội trong bạn bè, không phân biệt được những hành vi đúng, sai nên vi phạm pháp luật. Điều này đòi hỏi chúng ta phải quan tâm hơn nữa đến việc định hướng và phát triển nhân cách cho sinh viên.

Một số giải pháp cơ bản nhằm xây dựng và phát triển nhân cách sinh viên trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật, Đại học Thái Nguyên qua giảng dạy môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin

Từ những thực trạng trên, để xây dựng và phát triển nhân cách sinh viên trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật, Đại học Thái Nguyên qua giảng dạy môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin chúng tôi xin đề xuất một số biện pháp sau:

Nhóm giải pháp đối với sinh viên

Sinh viên cần nhận thức rõ vai trò, vị trí của môn học Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin đối với nghề nghiệp tương lai và thực tiễn cuộc sống, về vai trò của nó đối với việc phát triển nhân cách của mình trên cơ sở đó hình thành thái độ và hành vi tích cực trong quá trình học tập môn học này.

Cần xây dựng cho mình động cơ học tập đúng đắn để từ đó có động lực học tập và rèn luyện bản thân ngay trên ghế nhà trường. Phải tích cực, tự giác, chủ động khám phá tri thức chuyên môn thông qua nhiều con đường khác nhau để rèn luyện năng lực nghề nghiệp, hiểu biết xã hội đáp ứng yêu cầu quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

Sinh viên cần xây dựng ý thức tự giáo dục, tự rèn luyện trong tu dưỡng đạo đức, nhân cách của mình. Nếu không tự giác rèn luyện, tu dưỡng đạo đức thường xuyên thì rất dễ bị ngã gục trước những cám dỗ của kinh tế thị trường và tâm lý sùng ngoại.

Nhóm giải pháp đối với giảng viên

Bồi dưỡng, nâng cao hơn nữa chất lượng đội ngũ giảng viên môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lênin. Giảng viên phải đóng vai trò là nhà hoạt động xã hội, tổ chức thực hiện các nội dung thực hành chính trị - đạo đức, luật pháp trong nhà trường, phải nỗ lực trong việc giáo dục con người. Phải hiện diện trước học trò như một nhân cách, tận tụy, trung thực, khiêm tốn, vị tha, nhân ái qua lao động – dạy học của mình, qua ứng xử, giao tiếp, đối thoại thì mới đủ sức hình thành và phát triển nhân cách sinh viên.

Giảng viên cần đổi mới phương pháp giảng dạy và học tập môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin theo hướng dạy học tích cực. Đổi mới phương pháp phải bám sát mục tiêu giáo dục chuyên nghiệp, phù hợp với từng nội dung dạy học cụ thể, với đặc điểm lứa tuổi, tâm sinh lý người học. Đổi mới phải phù hợp với cơ sở vật chất và các điều kiện dạy học của nhà trường, kết hợp tốt giữa việc sử dụng có hiệu quả các phương pháp dạy học tiên tiến, hiện đại với các phương pháp dạy học truyền thống;....

Giảng viên cần nâng cao hiệu quả kiểm tra, đánh giá kết quả học tập môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin . Trong mỗi nội dung kiểm tra phải phân loại được các sinh viên ở những yêu cầu về việc nắm kiến thức, mức độ thành thạo các kỹ năng cơ

bản, thái độ mà người học cần phải có khi tham gia quá trình học tập học.... Qua đó giáo dục ý thức công dân cho sinh viên liên hệ thực tiễn cuộc sống của mình.

Nhóm giải pháp đối với nhà trường

Cần tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, phương tiện, và thiết bị dạy học môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin như: xây dựng các phòng học tiêu chuẩn, máy tính, máy chiếu, đài, phim ảnh, tài liệu tham khảo và các cơ sở vật chất khác cùng nguồn tài chính hỗ trợ cho việc dạy học tìm hiểu tham quan thực tế.

Nhà trường nên tạo điều kiện cho giảng viên tham gia các lớp tập huấn do Bộ Giáo dục và Đào tạo tổ chức, báo cáo chuyên đề... để giảng viên có thêm kiến thức thực tiễn ngoài kiến thức sách vở, nhằm tăng tính thuyết phục trong bài giảng. Bên cạnh đó các trường nên khuyến khích giảng viên tích cực trong vấn đề nghiên cứu khoa học, tích cực nêu sáng kiến kinh nghiệm.

Cần xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh, kết hợp chặt chẽ giáo dục nhà trường, gia đình và xã hội. Đây là ba lực lượng giáo dục to lớn, nếu được phối hợp chặt chẽ, cùng thống nhất một mục đích, một yêu cầu và một phương thức giáo dục sẽ đem lại kết quả giáo dục tốt đẹp.

Kết luận

Thực trạng đạo đức sinh viên Việt Nam hiện nay nói chung và sinh viên trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật Thái Nguyên nói riêng là một bức tranh nhiều màu sắc. Cái tiến bộ và cái lạc hậu, mặt tích cực và mặt tiêu cực... đan xen, hoà quyện vào nhau. Để có được những nhân cách sinh viên phát triển toàn diện đáp ứng nguồn nhân lực chất lượng cao, phục vụ sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, đòi hỏi chúng ta phải tăng cường hơn nữa công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức cho sinh viên, để họ thực sự xứng đáng là những chủ nhân tương lai của đất nước. Để xây dựng và phát triển nhân cách cho sinh viên cần tiến hành đồng bộ các nhóm giải

pháp đối với giảng viên, sinh viên và nhà trường. Các giải pháp trên đây không có tính tuyệt đối, lại càng không có tính đơn lẻ. Nó chỉ phát huy tác dụng trong hệ thống các giải pháp, cần được tổ chức thực hiện một cách đồng bộ, nghiêm túc.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2013), Giáo trình Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin, Nxb CTQG, Hà Nội.
2. Trần Sỹ Phán (1999), Giáo dục đạo đức đối với việc hình thành và phát triển nhân cách sinh viên Việt Nam trong giai đoạn hiện nay, Luận án tiến sỹ triết học, Học viện CTQG, Hà Nội.

SUMMARY

SOME SOLUTIONS IN DEVELOPING STUDENTS' PERSONALITY THROUGH TEACHING THE BASIC PRINCIPLES OF MARXISM AND LENINISM

Le Thi Anh^{*}, Ha Thi Thu Hang

College of Economics and Technology - TNU

The article deals with the present students' of College Technology and Economic –TNU and the role of the subject The Basic Principles of Marxism and Leninism in forming students' personality. Some solutions in the development of students' personality through the teaching of the subject Basic Principles of Marxism and Leninism.

Keywords: *Solution, building and development, personality, Basic Principles of Marxism and Leninism*

Ngày nhận bài: 23/6/2016; Ngày phản biện: 12/7/2016; Ngày duyệt đăng: 31/3/2017

^{*} Tel: 098 4739734, Email: leanhtnguyen@gmail.com